

Istungidokument

A9-0015/2024

30.1.2024

RAPORT

ELi integratsiooni süvendamine tulevast laienemist silmas pidades
(2023/2114(INI))

Väliskomisjon
Põhiseaduskomisjon

(Komisjonide ühismenetlus – kodukorra artikkel 58)

Raportöörid: Petras Auštrevičius, Pedro Silva Pereira

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
VÄHEMUSE ARVAMUS	17
SELETUSKIRI	18
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖRID SAID SISENDMATERJALI	19
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	20
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	21

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi integratsiooni süvendamine tulevast laienemist silmas pidades (2023/2114(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eelkõige selle artikli 5 lõiget 2 ja artikleid 48 ja 49,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),
- võttes arvesse nõukogu 2006. aasta detsembri ja 2020. aasta märtsi järeldusi, ning 21.–22. juunil 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldusi, mida tuntakse ka Kopenhaageni kriteeriumidena,
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2023. aasta resolutsiooni Kopenhaageni kriteeriumide kehtestamisest 30 aasta möödumise ja ELi laienemispoliitikale lisatõuke andmise kohta¹,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Ventotene manifesti,
- võttes arvesse oma 23. novembri 2022. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile, ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta²,
- võttes arvesse Regioonide Komitee 5.–6. juuli 2022. aasta arvamust komisjoni 2022. aasta laienemispaketi kohta ning Regioonide Komitee presidendi 8. novembri 2023. aasta avaldust komisjoni 2023. aasta laienemispaketi kohta,
- võttes arvesse komisjoni 9. veebruari 2022. aasta aruannet „Ühtekuuluvus Euroopas teel 2050. aasta poole“,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni 2022. aasta, 29.–30. juuni 2023. aasta, 26.–27. oktoobri 2023. aasta ja 14.–15. detsembri 2023. aasta järeldusi,
- võttes arvesse komisjoni 2. veebruari 2023. aasta analüütilisi aruandeid Ukraina (SWD(2023)0030), Moldova (SWD(2023)0032) ja Gruusia (SWD(2023)0031) õigusaktide vastavusse viimise kohta Euroopa Liidu õigustikuga,
- võttes arvesse komisjoni 29. novembri 2023. aasta ühisteatist Euroopa Ülemkogule ELi ja Türgi poliitiliste, majandus- ja kaubandussuhete olukorra kohta (JOIN(2023)0050),

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0471.

² ELT C 167, 11.5.2023, lk 105.

- võttes arvesse 29.–30. aprillil 1997. aastal toimunud üldasjade nõukogu istungi järeldusi tingimuslikkuse kohaldamise kohta, et töötada välja sidus ELi strateegia suheteks Lääne-Balkani piirkonna riikidega,
- võttes arvesse oma varasemaid selleteemalisi resolutsioone, eelkõige 24. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga³, ning resolutsioone komisjoni 2022. aasta aruannete kohta Kosovo⁴, Serbia⁵, Albaania⁶, Bosnia ja Hertsegoviina⁷, Põhja-Makedoonia⁸ ja Montenegro⁹ kohta,
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile, ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist¹⁰,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19.–20. juuni 2003. aasta järeldusi ja Thessaloníki tegevuskava Lääne-Balkani riikidele,
- võttes arvesse ELi assotsieerimislepinguid Albaania¹¹, Bosnia ja Hertsegoviina¹², Gruusia¹³, Kosovo, Moldova Vabariigi¹⁴, Montenegro, Põhja-Makedoonia¹⁵, Serbia, Türgi¹⁶ ja Ukrainaga¹⁷,
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Lääne-Balkani riikide reformi- ja kasvurahastu (COM(2023)0692),
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057), ning komisjoni 2018. aasta veebruari strateegiat „Lääne-Balkani riikide reaalne ELiga ühinemise väljavaade ning ELi tõhustatud koostöö nende riikidega“,
- võttes arvesse oma 23. juuni 2022. aasta resolutsioon Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia kandidaatriigi staatuse kohta,
- võttes arvesse oma 5. oktoobri 2023. aasta resolutsiooni ülevaate kohta Moldova liikumisest ELiga ühinemise suunas¹⁸,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 10. jaanuari 2022. aasta eriaruannet 01/2022 „ELi

³ ELT C 202, 28.5.2021, lk 86.

⁴ ELT C, C/2023/1066, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1066/oj>.

⁵ ELT C, C/2023/1065, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1065/oj>.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0285.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0284.

⁸ ELT C 479, 16.12. 2022, lk 33.

⁹ ELT C 32, 27.1.2023, lk 63.

¹⁰ ELT C 362, 8.9.2021, lk 129.

¹¹ ELT L 107, 28.4.2009, lk 166.

¹² ELT L 164, 30.6.2015, lk 2.

¹³ ELT L 261, 30.8.2014, lk 4.

¹⁴ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

¹⁵ ELT L 84, 20.3.2004, lk 13.

¹⁶ ELT L 361, 31.12.1977, lk 29.

¹⁷ ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

¹⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0357.

toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides: pingutustest hoolimata ei ole põhiprobleemid endiselt lahendatud“,

- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2022. aasta laienemispaketti 2022. aastal,
 - võttes arvesse 2023. aasta teatist ELi laienemispoliitika kohta laienemispaketi suhtes, mille Euroopa Komisjon võttis vastu 8. novembril 2023 (COM(2023)0690),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III)¹⁹,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 10. juuli 2014. aasta arvamust teemal „ELiga ühinemisprotsessi läbipaistvuse ja kaasatuse suurendamine“²⁰,
 - võttes arvesse oma 16. veebruari 2017. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu toimimise parandamise kohta Lissaboni lepingu võimalusi kasutades²¹, ning Euroopa Parlamendi 11. juuli 2023. aasta resolutsiooni ELi aluslepingute üleminekuklauslite rakendamise kohta²²,
 - võttes arvesse 9. mai 2022. aasta aruannet Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemuste kohta ja oma 4. mai 2022. aasta resolutsiooni Euroopa tuleviku konverentsi järelduste järelmeetmete kohta²³,
 - võttes arvesse oma 9. juuni 2022. aasta resolutsiooni konvendi kokkukutsumise kohta aluslepingute läbivaatamiseks²⁴ ja 22. novembri 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ettepanekute kohta aluslepingute muutmiseks²⁵, ning ELi lepingu artikli 48 aktiveerimist, paludes Euroopa Ülemkogul leppida kokku konvendi kokkukutsumises aluslepingute reformimiseks,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni ja põhiseaduskomisjoni raportit (A9-0015/2024),
- A. arvestades, et kümnest riigist, kes praegu ELiga ühineda soovivad, on üheksal kandidaatriigi staatus, kusjuures neist mõnel on see olnud juba aastaid; arvestades, et need kandidaatriigid on ühinemisprotsessi ja läbirääkimiste eri etappides;
- B. arvestades, et pärast komisjoni 2023. aasta laienemispaketis esitatud soovitusi otsustas Euroopa Ülemkogu 14. detsembril 2023 anda Gruusiale kandidaatriigi staatuse ning alustada ühinemisläbirääkimisi Ukraina, Moldova Vabariigi ning Bosnia ja Hertsegoviinaga, kui vajalik vastavus liikmesuse kriteeriumidele on saavutatud;
- C. arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja muud jätkuvad geopoliitilised

¹⁹ ELT L 330, 20.9.2021, lk 1.

²⁰ REX/401-EESC-2014–1609.

²¹ ELT C 252, 18.7.2018, lk 215.

²² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0269.

²³ ELT C 465, 6.12.2022, lk 109.

²⁴ ELT C 493, 27.12.2022, lk 130.

²⁵ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0427.

probleemid on andnud Euroopa Liidu laienemisele uue geostrateegilise tähenduse; arvestades, et Lääne-Balkani riikide ja idanaabruse stabiilsus, julgeolek ning demokraatlik vastupanuvõime on lahutamatult seotud ELi enda julgeoleku, stabiilsuse ja demokraatliku vastupanuvõimega;

- D. arvestades, et laienemine on moraalne ja ajalooline kohustus ning strateegiline geopoliitiline prioriteet, mis kujutab endast geostrateegilist investeeringut tulevikku, mis aitab kaasa rahule, stabiilsusele, julgeolekule, demokraatiale, ühtsusele, kliimamuutuste vastasele võitlusele ning jõukuse ja heaolu tagamisele Euroopa mandril; arvestades, et ELi julgeolek sõltub tema võimest kaitsta, edendada ja säilitada rahu, demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ning põhiväärtusi; arvestades, et laienemine võib pärast vastavate tingimuste ja nõuete täitmist tuua vastastikkust kasu nii praegustele kui ka tulevastele liikmesriikidele ja nende kodanikele;
- E. arvestades, et laienemisest on saanud üks tugevamaid ELi poliitika- ja geopoliitilisi vahendeid; arvestades, et 2023. aasta juuni Eurobaromeetri uuringu kohaselt pooldab enamik ELi elanikkonnast ELi tulevast laienemist; arvestades, et laienemisprotsessi elavdamiseks on vaja kiiresti uut hoogu, kohustusi ja nägemust, et tagada selle jätkumine, järjepidevus ja mõju; arvestades, et eelmiste aastate kohustuste puudumine tekitas tühimiku, avades seega ruumi Venemaale ja Hiinale ning teistele välistele osalejatele; arvestades, et alati tuleb järgida vastastikkuse ja lojaalse koostöö põhimõtteid;
- F. arvestades, et ELiga ühinemise menetlus peab alati põhinema tulemustel, mille käigus hinnatakse iga taotlejat tema saavutuste alusel kõikide Kopenhaageni kriteeriumide täitmisel, sealhulgas kriteeriumid, millega tagatakse inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste, demokraatia ja õigusriigi ning muude ELi põhiväärtuste jätkuv ja täielik austamine; arvestades, et positiivseid tulemusi tuleks püüda saavutada võimalikult kiiresti, vältides samal ajal lühikesi või eelnevalt määratletud tähtaegu;
- G. arvestades, et seisakul või tagasiminekul peavad olema tagajärjed, kuna kogu ühinemisprotsess peab põhinema õiglastel ja rangetel tingimustel;
- H. arvestades, et ELiga ühinemine nõuab nii ELilt kui ka kandidaatriikidelt suutlikkust täita ambitsioonikat integratsioonikava; arvestades, et põhjalikud reformid kohtusüsteemi, korrupsioonivastase võitluse, meediavabaduse ja pluralismi valdkonnas on kandidaatriikide jaoks vajalikud, et liikuda edasi teel ELi suunas;
- I. arvestades, et koos järgmise laienemisega oleks kasulik viia lõpule praeguste liikmesriikide liitumine euro- ja Schengeni alaga;
- J. arvestades, et Lääne-Balkani riigid peavad keskenduma ka konfliktide lahendamisele, piirkondlikule koostööle ja leppimisele; arvestades, et ELis ega riikides, kes soovivad saada liidu liikmesriikideks, ei ole kohta ässitava retoorika, genotsiidi eitamise või sõjakurjategijate ülistamise jaoks; arvestades, et minevikuga leppimine on ainus viis, kuidas saavutada tõeline leppimine, mis on jõuka ühiskonna ja eduka integratsiooni jaoks ülioluline;
- K. arvestades, et paralleelselt peavad toimuma protsessid ELi laiendamiseks ja süvendamiseks, kuna need suudavad üksteist vastastikku tugevdada, mitmekordistades

oma mõju ja aidates märkimisväärselt kaasa üldeesmärkide saavutamisele, mille jaoks EL loodi;

- L. arvestades, et suurem Euroopa Liit nõuab tõhustatud laienemispoliitikat, mis põhineb järkjärgulisel integreerimisel ühisesse poliitikasse ja millest kodanikud saavad kogu protsessi vältel selget kasu;
- M. arvestades, et laienemise kontekstis on vaja terviklikult vaadata praeguse ja tulevase Euroopa poliitika, struktuurireformide, institutsiooniliste muudatuste ja mitmeaastase finantsraamistiku (MFF) läbivaatamist aastateks 2028–2034;
- N. arvestades, et Lääne-Balkani riigid on juba aastakümneid kinnitanud oma kindlat otsust ELiga ühineda; arvestades, et 23.–24. juunil 2022 kinnitasid ELi juhid taas Lääne-Balkani riikide ELi liikmeks saamise väljavaatele täielikku ja ühemõttelist pühendumust;
- O. arvestades, et kandidaatriigid peavad samuti näitama, et nad järgivad ELi põhiväärtusi ning ELi poliitikat ja seisukohti, sealhulgas ühist välis- ja julgeolekupoliitikat;
- P. arvestades, et mõned Lääne-Balkani riigid on viimastel aastatel saavutanud ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga väga kõrge kooskõla tasandi, sealhulgas Venemaa vastu suunatud sanktsioonide osas seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu; arvestades, et 2023. aasta märtsis käivitasid Albaania, Kosovo, Montenegro ja Põhja-Makedoonia välisministrid platvormi „Lääne-Balkani QUAD – 100 % kooskõla ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga“;
- Q. arvestades, et EL peab näitama üles selget poliitilist tahet kandidaatriike toetada ja peaks oluliselt suurendama tingimuslikku tehnilist ja rahalist toetust põhjalikele reformidele, kahepoolsete vaidluste lahendamisele, majanduslikule lähenemisele ja piirkondlikule majandusintegratsioonile läbirääkijariikides; arvestades, et Lääne-Balkani riikide majanduskasvu kava eesmärk on kiirendada põhjalikke reforme, tõhustada riikide integreerumist ELi ühtsesse turgu ja hoogustada piirkonna majanduslikku integratsiooni;
- R. arvestades, et pahatahtlikud välisosalejad kasutavad hübriidrännaku meetodeid, et mõjutada ELi integratsiooni ja seda nurjata;
- S. arvestades, et Euroopa Parlament on kahtlemata institutsioon, kes ELi laienemist kõige tugevamalt toetab; arvestades, et Euroopa Parlamendi roll on kogu laienemisprotsessi vältel äärmiselt piiratud ning seda tuleks tugevdada, et suurendada demokraatlikku legitiimsust ja vastutust, sealhulgas ühinemise vaheetappide hindamisel, muu hulgas komisjonide korrapäraste kohtumiste ja ühinemiseelse rahastamise parlamentaarse kontrolli kaudu, kasutades samal ajal oma olemasolevaid vahendeid, sealhulgas demokraatia toetamise programme; arvestades, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ning kodanikuühiskonna organisatsioonid peaksid olema struktuuriliselt kaasatud laienemisprotsessi ja selle järelevalvesse;
- T. arvestades, et sellised olulised algatused nagu Euroopa poliitiline ühendus, mis on juba korraldanud kolm ametlikku kohtumist, võimaldavad teha poliitilist koostööd ja annavad panuse piirkondlikesse dialoogidesse erinevates valdkondades ELi ja teiste

riikide vahel, kuid nad ei ole alternatiivid ELi liikmesusele;

- U. arvestades, et on vaja märkimisväärseid laienemiseelseid reforme, et tagada laienuud ELi tõhus toimimine ja võime võtta vastu uusi liikmeid, ning edendada nende edukat integratsiooni ja reageerida nõuetekohaselt paljudele probleemidele, millega ta praegu silmitsi seisab; arvestades, et see võib tähendada märkimisväärsete muudatuste tegemist ELi institutsioonilises raamistikus ning võimalust, et võetakse kasutusele diferentseeritud integratsioonilahendused, kui aluslepingud seda võimaldavad; arvestades, et mõnda neist lahendustest on juba tükk aega arutatud; arvestades, et selle saavutamiseks peaks EL enne põhjalikumat reformi aluslepingute võimaliku läbivaatamise kontekstis täielikult ära kasutama ka Lissaboni lepinguga pakutava paindlikkuse;
- V. arvestades, et EL seisab silmitsi märkimisväärsete väljakutsetega tõhusa kriisiohjamise tagamisel ja eelkõige otsustusmenetlustes, ning arvestades, et ELi usaldusväärsus ja suutlikkus tegutseda õigeaegselt ja tulemuslikult sõltub demokraatlikust ning tõhusast otsuste tegemisest, seda enam laienuud ELis, kus on 30 või enam liikmesriiki; arvestades, et on selge, et ELi institutsioonid ja otsustusmehhanismid, eelkõige nõukogus, ei sobi sellise liidu jaoks, kus on suurem arv liikmesriike; arvestades, et poliitiline tahe ja tõhus otsustamisprotsess viib õigeaegse ja koordineeritud sise- ja välistegevuseni, mis on äärmiselt oluline, et kaitsta ELi huve, ülemaailmset geopoliitilist juhtpositsiooni ja usaldusväärust; arvestades, et hiljutised raskused ELi sanktsioone puudutavate otsustega kinnitavad, et on vaja loobuda ühehäälselt otsustamisest; arvestades, et ELi institutsioonilist raamistikku ning haldusstruktuuride põhjalikku reformi ja lihtsustatud, tõhusamaid ja demokraatlikumaid otsustamismenetlusi tuleb vajadusel rakendada samaaegselt käimasolevate ühinemisläbirääkimistega;
- W. arvestades, et kohe võiks kasutada üleminekuklausleid, et teatavates poliitikavaldkondades minna üle ühehäälsuse nõudelt kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele; arvestades, et Euroopa Parlament on algatanud aluslepingu läbivaatamise menetluse ja esitanud nõukogule ettepanekud aluslepingute muutmiseks vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõikele 2; arvestades, et komisjoni president teatas oma 17. jaanuari 2024. aasta kõnes Euroopa Parlamendis peatselt esitatavast teatisest aluslepingu reformi kohta, mis sillutab teed arutelule Euroopa Ülemkodus lähitulevikus;
- X. arvestades, et Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon on võtnud kohustuse võtta tõhusaid järelemeetmeid seoses Euroopa tuleviku konverentsi järeldustega; arvestades, et Euroopa tuleviku konverentsil kutsuti ELi üles leppima kokku tugevas visioonis ja ühises strateegias, et tugevdada ELi ühtsust ning parandada võimet võtta vastu otsuseid seoses tulevase laienemisega; arvestades, et paljusid neist ettepanekutest on võimalik rakendada ainult juhul, kui muudetakse aluslepinguid;
- Y. arvestades, et demokraatia tagasilangus on üks suurimaid ohte, millega Euroopa Liit nii liidu sees kui ka väljaspool liitu silmitsi seisab;
- Z. arvestades, et samaaegselt järgmise laienemisega tuleb tugevdada ka mehhanismi, mis tagab vastavuse ELi aluspõhimõtetele ja väärtustele ning ühenduse õigustikule; arvestades, et liidu õigustiku rakendamist tuleks iga kandidaatriigi puhul põhjalikult ja

objektiivselt jälgida;

- AA. arvestades, et laienemine on ELi jaoks suur rahaline väljakutse, eelkõige ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika kui ka muude ELi programmide ja poliitikate vallas, kuid samas ka võimalus ELi reformida; arvestades, et praegune ja tulevane mitmeaastane finantsraamistik tuleks läbi vaadata, prioriteete muuta, nõuetekohaselt üles ehitada ja märkimisväärselt tugevdada ning nende juhtimine tuleks läbi vaadata, et võimaldada ja toetada ELi märkimisväärselt laienemist, seadmata ohtu toetust, mida vajavad praegused liikmesriigid; arvestades, et selline finantsbaas peab olema paigas enne olulist laienemist;
- AB. arvestades, et Ukraina ülesehitamine ja sõjajärgne taastumine on veel üks väljakutse, millega tuleb tegeleda rahvusvaheliste jõupingutuste laiemas kontekstis;

Laienemise strateegiline mõõde

1. väljendab heameelt paljude Euroopa riikide ja nende kodanike püüdluste üle ELiga ühineda ning tunnustab nende poliitilist tahet ja tõsiseid jõupingutusi, mida nad on teinud liikmesuse nõuete täitmiseks;
2. rõhutab, et laienemine on ELi jaoks suure strateegilise tähtsusega; kinnitab veel kord, et tõhustatud laienemispoliitikast on saanud üks tugevamaid ELi poliitika- ja geopoliitilisi vahendeid, mis kujutab endast geostrateegilist investeringut pikaajalisse rahusse, demokraatiasse, stabiilsusse, julgeolekusse, kliimakaitmesse ja heaolusse kogu mandril, ning seda enam Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja muude ühiste geopoliitiliste probleemide taustal, mis nõuab pikaajalist poliitilist visiooni ja julgeid otsuseid; rõhutab poliitilist vajadust näidata ELi pühendumust reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale; rõhutab, et arvestades Euroopa ees seisvaid suuri julgeolekuprobleeme, tugevdab ELi laienemine ning Ukraina kaasamine läänepoolsetesse kollektiivsetesse julgeoleku- ja kaitsesüsteemidesse Euroopa julgeolekut;
3. väljendab heameelt komisjoni 2023. aasta laienemispaketis esitatud soovitude üle ning väljendab lisaks heameelt Euroopa Ülemkogu otsuste üle alustada ühinemisläbirääkimisi Ukraina ja Moldova Vabariigiga, anda Gruusiale kandidaatriigi staatus tingimusel, et võetakse komisjoni 8. novembri 2023. aasta soovitusel sätestatud asjakohased meetmed, ning alustada ühinemisläbirääkimisi Bosnia ja Hertsegoviinaga, kui on saavutatud vajalik vastavus ühinemiskriteeriumidele; kutsub nõukogu üles tegema komisjonile ülesandeks esitada viivitamata ettepanekud asjakohaste läbirääkimisraamistike kohta ja need vastu võtta, kui on võetud komisjoni 8. novembri 2023. aasta vastavates soovitusel sätestatud asjakohased meetmed;

Ühinemismenetlused ja Euroopa Parlamendi roll

4. tunnistab, et ELil on ajalooline võimalus ja väljakutse täita oma kohustusi Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia, Kosovo, Montenegro ja Serbia ning Ukraina, Moldova Vabariik ja Gruusia riikide ja rahva ees; tunnistab, kui tähtis on nende oluliste partnerite integreerumine Euroopaga; tunnistab samuti, kui tähtis on piirkondlik koostöö idapartnerluse vastavates piirkondades ja Lääne-Balkani riikides;

5. kordab seisukohta, et Türgi ELiga ühinemise protsessi ei saa praeguses olukorras jätkata; nõuab tungivalt, et Türgi valitsus lõpetaks praeguse ummikseisu ning liiguks tihedama, dünaamilisema ja strateegilisema partnerluse suunas, töötades välja realistliku paralleelse koostööraamistiku, näiteks ajakohastatud assotsieerimislepingu, ning kutsub komisjoni üles uurima sellise raamistiku võimalikke vorme; tuletab meelde, et igasugune ELi ja Türgi suhete paranemine peab põhinema käegakatsutavatel edusammudel inimõiguste, demokraatia ja austavate naabrussuhete valdkonnas;
6. toonitab, et ELiga ühinemine peab alati olema tulemuspõhine menetlus ning iga taotlejat tuleb hinnata tema saavutuste põhjal täita kõiki Kopenhaageni kriteeriume; rõhutab, et ELi väärtuste ja aluspõhimõtete juurde ei vii otseteed; rõhutab, et ühinemisprotsessis tuleks esiplaanile seada õigusriigi põhimõte, demokraatlik reform, meediavabadus ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste austamine, kusjuures olulised eeltingimused edusammude tegemiseks ELi liikmesuse suunas on kohtusüsteemi sõltumatus, korruptsioonivastane võitlus ja kodanikuühiskonna mõjuvõimu suurendamine;
7. nõuab tõhusate järelevalvemehhanismide edendamist, et ühinemismenetluste raames kaitsta liidu põhiväärtusi ja usaldusväärseid finantshuve; kordab sellega seoses üleskutset kaasata kandidaatriigid ELi õigusriigi mehhanismi ja selle iga-aastasessse aruandluse, ning automaatselt aktiveerida ühinemiseelse koostöö- ja kontrollimehhanismid; toetab komisjoni kavatsust lisada läbirääkijariigid õigusriigi olukorda käsitlevatesse aruannetesse ning nõuab, et neid võetaks arvesse iga-aastastes eduaruannetes;
8. julgustab laienemisprotsessis osalevaid riike jätkama otsusekindlalt vajalike reformide elluviimist ning tegema olulisi ja pöördumatuid edusamme, alustades ELiga ühinemise protsessi põhialustest;
9. rõhutab vajadust pidevate jõupingutuste järele meedia pluralismi edendamisel, ajakirjanike õiguste kaitsmisel ja sõnavabaduse tagamisel kõigis kandidaatriikides;
10. juhib tähelepanu sellele, et ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga vastavusse viimine on samuti ELi aluspõhimõtete täieliku järgimise ja jätkusuutliku tulevase liikmesuse oluline näitaja; nõuab tungivalt, et kõik kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid seaksid prioriteediks kiire ja täieliku vastavusse viimise ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, ning kordab, et konkreetse riigi ühinemine saab jätkuda alles siis, kui see on kooskõlas ELi piiravate meetmetega, sealhulgas sanktsioonidega, mis on kehtestatud vastuseks Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale;
11. nõuab, et põhjalikult hinnataks ELi laienemisstrateegiat ja põhjuseid, miks laienemisprotsessis osalevate riikide edusammud on nii piiratud, eelkõige õigusriigi, inimõiguste ja demokraatia valdkonnas;
12. on seisukohal, et komisjoni muudetud metoodika, mida tuleks ajakohastada, et see hõlmaks Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia ühinemisprotsesse, on pikaajaline poliitiline raamistik, mis suunab laienemisprotsessi;
13. rõhutab, et kuigi protsess peaks muutuma järkjärgulisemaks ja dünaamilisemaks ning EL peaks kehtestama igale läbirääkijariigile konkreetsed individuaalsed

reformieesmärgid, tegevuskavad ja vahetähtjad, ei saa liikmesusele kehtestada lühikesi ega eelnevalt kindlaks määratud tähtaegu, sest need võivad mõjutada ühinemisprotsessi terviklikkust; on siiski veendunud, et ELi järgmine laienemine peaks toimuma niipea, kui kõik ühinemistingimused asjaomastes kandidaatriikides on täidetud ning samal ajal lepitakse kokku ja viiakse ellu vajalikud Euroopa reformid; loodab, et esimesed kandidaatriigid on käesoleva kümnendi lõpuks valmis liiduga ühinema;

14. rõhutab, et ELi laienemine on ELi liikmesriikide ja ELiga ühineda soovivate riikide ühisel vastutusel; kutsub liikmesriike üles näitama selget ja ühemõttelist poliitilist pühendumust laienemisprotsessile, mis põhineb objektiivsetel kriteeriumidel ja mida ei kuritarvitata kahepoolsete vaidluste lahendamiseks, mis tuleks lahendada ühinemisprotsessist eraldi; rõhutab, et liigsed viivitused ELi täisliikmeks saamisel võivad avaldada negatiivset mõju nii avalikule arvamusele kui ka kandidaatriikide poliitilisele pühendumusele;
15. rõhutab, et ühinemisprotsessid võivad toimuda tagasipöörataval viisil, ning et tulemuspõhine lähenemisviis võib viia ka ühinemisläbirääkimiste külmutamiseni, kui põhiväärtuste osas toimub tagasimineku, ning et protsesse saab jätkata alles siis, kui reformide elluviimisel on saavutatud märkimisväärset edu; nõuab kandidaatriikide poolt kõigis läbirääkimispeatükkides tehtud reformide ja edusammude jõulist ja tõhusamat järelevalvet, aruandlust ja hindamist koos strateegiliselt kohaldatava sihtotstarbelise tingimuslikkusega, mis põhineb selgetel edusammude võrdlusalustel, karistades taandarengut põhialuste alal või püsivat seisakut reformide vallas, ning premeerides reforme ja sihttasemetete täitmist selge läbirääkimiste ajakava kaudu;
16. kutsub komisjoni üles parandama ühinemiseelse abi järjepidevust, tõhusust ja läbipaistvust, kajastades selgelt IPA III vahendite eraldamise põhivaldkondade prioriteete; nõuab eelkõige kulutuste osas rangema ja jõustatavama aruandekohustuse kehtestamist, ning ühinemiseelse rahastamise väljamaksete, rakendamise ja kontrolli üldise tsükli parandamist, kohaldades rangeid tingimusi, sealhulgas majandus- ja investeerimiskava ning Lääne-Balkani uue majanduskasvu kava rakendamisel; kutsub komisjoni üles viima läbi ühinemiseelse abi instrumendi määruse vahehindamise, ning tegema ettepaneku kanda Ukraina, Moldova Vabariik ja Gruusia soodustatud riikide nimekirja, ning kutsub komisjoni üles kiiresti rakendama Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 01/2022 esitatud soovitusi;
17. nõuab, et aluslepingute reformi raames uuritaks võimalusi õigusriigi põhimõtte ja ELi demokraatlike väärtuste kaitse edasiseks tugevdamiseks nii olemasolevate kui ka tulevaste liikmesriikide tagasilanguse eest, tagades, et laienemine tugevdab ELi ja selle ühtset turgu;
18. rõhutab vajadust tagada, et laienemisprotsessis osalevatele riikidele eraldatud ELi rahastus oleks kooskõlas ELi enda strateegiliste eesmärkide ja huvidega; kutsub komisjoni üles rahaliselt toetama neid läbirääkijariike, kes tõepoolest teevad tööd heanaaberlike suhete, kaasava piirkondliku koostöö ja jätkusuutliku leppimise nimel, sealhulgas, kuid mitte ainult, sõjakurjategijate vastutusele võtmise ning sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ja genotsiidi ohvritele tõe, õigusemõistmise ja tõhusa hüvitamise tagamise nimel;

19. kutsub läbirääkijariike üles tõhustama Euroopa Prokuratuuriga sõlmitud töökorra alusel ELiga kriminaalasjades tehtavat õigusalaalast koostööd, et hõlbustada ELi vahendite väärkasutamise tõhusat uurimist ja süüdistuste esitamist, sealhulgas riiklike kontaktametnike lähetamise kaudu Euroopa Prokuratuuri, ning suurendada kohalike haldusasutuste haldussuutlikkust;
20. kordab oma seisukohta seoses vajadusega tugevma, ametliku, struktureeritud ja süstemaatilise koostöö järel ELi ja Euroopa Nõukogu vahel, et toetada läbirääkijariike toetamisel reformide läbiviimisel, tagades, et nad teel ELiga ühinemise suunas järgiks kõiki Veneetsia komisjoni soovitusi;
21. on veendunud, et laienenud liidu väljakutse vastuvõtmiseks on vaja tõhustatud laienemispoliitikat, millega pannakse paika selge tee ELi liikmeks saamise poole, mille hulka kuulub ka järkjärguline integreerimine ühisesse poliitikasse, näiteks ühtne turg nende riikide puhul, kes viivad lõpule läbirääkimised konkreetse poliitikapeatüki üle või kes teevad märkimisväärseid edusamme ELiga seotud reformide elluviimisel; märgib, et sellised edusammud peaksid võimaldama juurdepääsu ELi vahenditele vastavates valdkondades, et tuua kodanikele kogu protsessi vältel selget kasu; märgib, et selle teega peaks kaasnema rohkema tehnilise tingimusliku rahalise abi andmine, mille käigus pööratakse erilist tähelepanu põhialuseid ja välissuhteid käsitlevate läbirääkimisklastrite alla kuuluvate õigusaktide, eelkõige 23., 24., 30. ja 31. peatüki rakendamisele ja jõustamisele; kutsub komisjoni üles esitama järkjärgulise ühinemise meetodika kohta üksikasjalikke ettepanekuid, sealhulgas selged astmeteks jaotamise ja tagasipööratavuse klauslid; rõhutab, et kandidaatriikide järkjärguline liitmine valitud poliitikavaldkondadega piiratud õiguste ja kohustustega ei saa mingil juhul asendada täieõiguslikku liikmesust;
22. tunnistab selliste algatuste tähtsust nagu Euroopa poliitiline ühendus, mis võimaldab poliitilist koostööd ja aitab kaasa piirkondlikele dialoogidele, ning mis võiks hõlbustada kandidaatriikide järkjärgulist integreerumist Euroopa Liitu ja selle poliitikasse, kuid mis ei ole alternatiivid ELi liikmesusele;
23. rõhutab, et kasulik võiks olla luua eraldi laienemisvoliniku ametikoht;
24. teeb ettepaneku kaaluda kandidaatriikidele vaatlejastaatuse andmist asjaomastes organites ja institutsioonides, sealhulgas Euroopa Parlamendis, esialgu ajutise korra alusel, kui läbirääkimised on piisavalt edenenu, eelkõige põhiküsimuste ja välissuhete teemavaldkondade üle, ning kõik tingimused on täidetud ja kokku lepitud kuni ajani, kui ühinemislepingud on allkirjastatud; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee otsuse üle kaasata alates 2024. aastast vaatlejaid kandidaatriikidest;
25. peab vajalikuks tugevamat, tõhusamat ja sisukamat Euroopa Parlamendi otsuste tegemist ning järelevalvet ELi laienemispoliitika ja selle rahastamise üle, et suurendada demokraatlikku legitiimsust ja vastutust; nõuab parlamendi rolli tugevdamist kogu ühinemisprotsessi käigus, sealhulgas vaheetappide kaudu, mis hõlmavad täielikku kontrolli kandidaatriikide poolt poliitikavaldkondades tehtud edusammude kohta; kohustub edendama korrapärast ja läbipaistvat dialoogi ja koostööd kandidaatriikide parlamentidega, kui ELi integratsiooni parlamentaarse kontrolli mudelit;

26. rõhutab vajadust tugevdada demokraatia toetamist selliste olemasolevate kanalite ja vahendite kaudu, nagu Jean Monnet' dialoog, erakondadevaheline dialoog ja parlamentaarne dialoog;
27. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles täiel määral osalema kandidaatriikide reformiprotsessides ja neid veelgi tugevdama, eelkõige nende avaliku halduse suutlikkuse alal;
28. rõhutab vajadust suurendada läbipaistvust, tõhustada kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna tihedat kaasamist laienemisprotsessi ja selle kontrollimisse, tagades selle jätkusuutliku rahastamise;
29. rõhutab, et laienemisprotsess ei tohi tahtmatult põlistada ega süvendada seksuaalsel sättumusel ja sooidentiteedil põhinevaid erinevusi; nõuab tungivalt, et komisjon ja kandidaatriigid integreeriks laienemisprotsessi meetmed, millega aktiivselt edendatakse ja tagatakse LGBTIQ-inimeste õigusi, näiteks selliste poliitikameetmete väljatöötamine, millega kõrvaldatakse diskrimineerimine seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi alusel, LGBTIQ-inimeste osalemise suurendamine otsustusprotsessis ning kaasavuse edendamine poliitika-, majandus- ja sotsiaalvaldkonnas hariduse ja teadlikkuse suurendamise meetmete kaudu; kutsub komisjoni ja kandidaatriike üles nõuetekohaselt jälgima ja hindama LGBTIQ-inimeste õiguste staatust kandidaatriikides;
30. on seisukohal, et ühinemisprotsess peab tagama, et kandidaatriigid suurendavad oma jõupingutusi seoses puuetega inimeste võrdsete õigustega; rõhutab vajadust tugevdada survet kandidaatriikidele, et nad rakendaksid reforme puuetega inimeste olukorra parandamiseks ning suurendaksid oma jõupingutusi deinstitutionaliseerimiseks, sealhulgas üleminekuks asutusepõhiselt hoolduselt pere- ja kogukonnapõhisele hooldusele;

Euroopa institutsioonilised ja finantsreformid

31. on seisukohal, et laienemiseks valmistumine peaks toimuma samaaegselt nii ELis kui ka läbirääkijariikides; rõhutab, et on vaja läbi viia Euroopa institutsioonilised ja finantsreformid, et tulla toime praeguste probleemidega ja tagada ELi suutlikkus võtta vastu uusi liikmeid ja edendada nende edukat integratsiooni; kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles viima läbi vajalikud reformid selle tagamiseks, et nende puudumine ei lükkaks edasi uute liikmesriikide ühinemist; märgib, et neid reforme on vaja ELi ja selle institutsioonide tugevdamiseks, et edendada demokraatlikku legitiimsust, head valitsemistava, funktsionaalsust, vastutust, läbipaistvust ja jätkusuutlikkust; rõhutab eelkõige, kui oluline on tõhustada ELi poliitika demokraatlikku legitiimsust, tugevdades parlamendi otsustus- ja kontrolliõigusi; kordab seetõttu oma üleskutset anda parlamendile üldine ja otsene õigus teha seadusandlikke algatusi;
32. on kindlalt veendunud, et Euroopa institutsioonilised reformid peaksid suurendama ELi tegutsemisvõimet ning hõlmama lihtsustatud ja tõhusamaid otsustamismenetlusi, ning loobuma ühehäälsuse nõudest; kordab, et kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamist tuleks rakendada sellistes valdkondades nagu demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte kaitse, mitmeaastane finantsraamistik, sanktsioonid ja muud asjakohased välispoliitilised otsused, nagu ELiga ühinemise läbirääkimiste alustamine, üksikute läbirääkimiste teemavaldkondade avamine ja sulgemine ning sanktsioonide

kehtestamine tagasimineku eest, kuid mitte otsuste puhul, millega antakse luba täitevvolitustega sõjalistele missioonidele või operatsioonidele;

33. nõuab, et enne järgmist laienemisvoorutugevdataks õigusriigi põhimõtte ning ELi aluspõhimõtete ja väärtuste kaitsmise mehhanismi ning järelevalvesuutlikkust, et tagada kõigi Kopenhaageni kriteeriumide järgimine; teeb ettepaneku reformida Euroopa Liidu lepingu artiklis 7 sätestatud menetlust ja lõpetama nõukogu otsuste ühehäälsuse, seadma ajalise piirangu ja andma Euroopa Kohtule rikkumiste vahekohtuniku rolli; juhib tähelepanu sellele, et kvalifitseeritud hääletamusega hääletamise kasutuselevõtt hõlbustaks laienemisprotsessi; rõhutab, et on vaja täiendavalt reformida õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismi, et see hõlmaks ja tagaks kõiki ELi lepingu artiklis 2 määratletud liidu põhiväärtusi;
34. on veendunud, et täisliikmesuse kontekstis on diferentseeritud integratsioon osa lahendusest, et saavutada tõhus ja sügavam laienenud EL; rõhutab siiski, et ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtuste austamine ei ole läbiräägitav, selle suhtes ei tohiks kunagi kohaldada erandeid ega loobumisevõimalust, ning et liitu kuulumine peab eeldama kindlat pühendumist kogu liidu õiguse järgimisele; on samuti seisukohal, et alati tuleb tagada suur hulk Euroopa ühist huvi pakkuvaid valdkondi, mis hõlmavad selliseid valdkondi nagu tolliliit, ühtne turg ja selle neli vabadust, põhiline sotsiaalõigustik ning põllumajandus-, konkurentsi- ja kaubanduspoliitika; märgib, et lisaks nendele ühist huvi pakkuvatele valdkondadele peaksid liikmesriigid, kes soovivad edendada Euroopa integratsiooni, saama seda teha; rõhutab, et kui selle diferentseeritud integratsiooni süsteemi raames osaleksid ühist huvi pakkuvate valdkondade küsimustes otsuste tegemisel kõik liikmesriigid, osaleksid asjakohaste otsuste tegemisel ainult need liikmesriigid, kes soovivad osaleda sügavama integratsiooni valdkondades; märgib, et diferentseeritud integratsioon eeldab ka diferentseeritud rahastamiskorda;
35. nõuab Lissaboni lepinguga pakutava paindlikkuse täielikku ärakasutamist enne põhjalikumat reformi seoses aluslepingute võimaliku läbivaatamisega; tuletab meelde, et mitmed paindlikkusvahendid, nagu sillaklauslid, tõhustatud koostöö, konstruktiivne hääletamisest hoidumine, alaline struktureeritud koostöö mehhanism (PESCO) ja loobumismehhanismid, on võimalikud juba ELi praeguses õigusraamistikus, nagu selgelt näitavad Schengeni ala ja euroala kogemused; tuletab meelde, et järkjärgulise kasutuselevõtu lahenduste, ajutiste erandite ja üleminekuperioodide üle võib pidada läbirääkimisi ühinemismenetluste raames; juhib tähelepanu sellele, et nende paindlikkusemehhanismide kasutamine ei tohiks takistada konstruktiivseid arutelusid aluslepingute läbivaatamise üle, nagu parlament oma 22. novembri 2023. aasta resolutsioonis heaks kiitis;
36. märgib, et laienemiseelsed institutsioonilised reformid peavad käsitlema ka laienemise mõju parlamendi koosseisule; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on ainus otse valitud institutsioon, mis esindab ELi kodanikke; rõhutab, et parlament peaks piisava demokraatliku esindatuse tagamisel jääma toimivaks; juhib tähelepanu sellele, et parlamendi koosseisu mõistlikku suurendamist ei saa siiski välistada, et tagada laienenud ELis piisav demokraatlik esindatus; nõuab uut kohtade jaotamise süsteemi, mis põhineb püsival matemaatilisel valemil, mis on objektiivne, õiglane, läbipaistev ja püsiv; tuletab meelde oma seisukohta, et kohtade jaotust Euroopa Parlamendis tuleks kaaluda koos nõukogu hääletussüsteemiga;

37. rõhutab, et seoses laienemisega on vaja nõukogu toimimis- ja otsustusprotsess kiiresti läbi vaadata; teeb ettepaneku vaadata läbi nõukogu rotatsiooni korras vahetuvate eesistujariikide süsteem; märgib, et kvalifitseeritud häälteenamuse künniste arvutamine tuleks samuti uuesti läbi vaadata, et parandada tasakaalu suuremate ja väiksemate riikide vahel ning kehtestada kõige olulisemate otsuste jaoks kõrgemad künnised; nõuab, et laienemise kontekstis peab nõukogu otsustusprotsess olema ülimalt läbipaistev ja terviklik;
38. märgib, et komisjoni koosseis peab võtma arvesse laienemist, ning tuletab sellega seoses meelde Lissaboni lepingus sätestatud paindlikkust; rõhutab, et igast liikmesriigist ühe voliniku ametisse nimetamise tava ümberhindamine peab tagama komisjoni geograafiliselt tasakaalustatud koosseisu;
39. kordab oma üleskutset tugevdada kodanike ELi otsustusprotsessis osalemise vahendeid;
40. rõhutab, et laienemine on ELi jaoks suur rahaline väljakutse, eelkõige ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika valdkonnas, ning samas võimalus ELi reformida; juhib tähelepanu sellele, et see väljakutse nõuab korralikult kavandatud, prioriseeritud ja rahastatud mitmeaastast finantsraamistikku ning tõhusamat ELi eelarvet, mis võimaldab liidul võtta uusi kohustusi, jätkates samas olemasolevate programmide ja poliitiliste prioriteetide täitmist; rõhutab lisaks, et laienemisprobleemide lahendamiseks on vaja ka piisavalt täiendavaid ja tegelikke omavahendeid; märgib, et laienemine lisab muid kasvavaid nõudmisi ELi rahastamisele finantsstabiilsuse, strateegilise autonoomia, tervishoiu, energeetika, CO₂ heite vähendamise, puhta energia ülemineku, keskkonnakaitse, digitaliseerimise, teadusuuringute, kaitse ja julgeoleku valdkondades; rõhutab, et selliseid finantsreforme tuleb kaaluda samal ajal käimasolevate ühinemisläbirääkimistega ja need tuleb enne laienemist vastu võtta; kaitseb oma seisukohta, et vastupanuvõime suurendamiseks tuleks praegune ja tulevane mitmeaastase finantsraamistiku struktuur ümber korraldada ja seda märkimisväärselt tugevdada; rõhutab vajadust võtta 2028–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamisel arvesse uute liikmete ühinemist;
41. kutsub komisjoni ja kandidaatriike üles tagama VKEde erilise rolli peamise sambana tööstuspoliitika tugevdamisel ja riikide suutlikkuse suurendamisel õiglase ülemineku elluviimisel ja tehnoloogiliste väljakutsetega kohanemisel kaasava digiülemineku suunas;
42. kordab oma üleskutset nõukogule, komisjonile ja Euroopa välisteenistusele parandada nii laienemisprotsessis osalevates riikides kui ka liikmesriikides laienemisest tuleneva vastastikuse sotsiaal-majandusliku kasu ja väljakutsete strateegilist kommunikatsiooni ja nähtavust, kasutades selleks kogu laienemisprotsessi vältel tõhusa teavituskampaania strateegiat, mis näitab käimasoleva ühinemisprotsessi ja iga läbirääkimiste vooru käegakatsutavaid tulemusi;
43. kordab oma nõudmist rakendada välissekkumist kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni käsitleva erikomisjoni (INGE) soovitusi, eelkõige suurendades jõupingutusi desinformatsiooni vastu võitlemiseks ning välisriikide pahatahtliku sekkumise ja püüete vastu õhnestada demokraatiat ja viia rööpast välja ELi integratsiooni, saboteerides kandidaatriikide

poliitilist, majanduslikku ja sotsiaalset stabiilsust;

44. juhib tähelepanu sellele, et Ukraina ülesehitamine ja sõjajärgne taastumine on mitmemõõtmeline väljakutse, millega tuleb tegeleda rahvusvaheliste jõupingutuste laiemas kontekstis; rõhutab, et Ukraina rahastamine peab pärinema mitmest rahvusvahelisest allikast, sealhulgas Venemaa külmutatud varadest; rõhutab, et nende investeringutega kaasnevad sellega seotud finantsriskid, ning nõuab, et seda protsessi tuleb tähelepanelikult jälgida ja integreerida hästi kavandatud ja kohandatud õigusraamistikku, mis on korruptsiooni- ja pettusekindlus; nõuab sellega seoses, et kiiresti võetaks vastu määrus, millega luuakse Ukraina rahastamisvahend;
45. väljendab heameelt komisjoni töö üle laienemiseelse poliitika ja rahastamise läbivaatamisel ning nõuab laienemise mõju põhjalikku hindamist; toetab tõhusa ELi poolt toetatava konfliktide lahendamise ja vahendusmehhanismi loomist väljaspool laienemisraamistikku, mille eesmärk on edendada leppimist ja lahendada kahepoolseid küsimusi läbirääkijariikides, aidates leida ja rakendada lõplikke siduvaid lahendusi piirkondlikele ja kahepoolsetele vaidlustele ning mineviku pärandile;
46. nõuab, et 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi kasutataks võimalusena arutada ja tutvustada vajadust Euroopa Liidu süvendamise ja laiendamise järele ning selle eeliseid, ning vajalikke Euroopa poliitilisi, institutsioonilisi ja finantsreforme;
 - o
 - o o
47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning läbirääkijariikide valitsustele ja parlamentidele.

23.1.2024

VÄHEMUSE ARVAMUS

vastavalt kodukorra artikli 55 lõikele 4,
mille on esitanud Jean-Lin Lacapelle

Käesolev raport kajastab praegust hullumeelset laienemisvõidujooksu, millesse Euroopa Parlament soovib Euroopa Liitu viia. Sõda Ukrainas on ettekääne anda Kopenhaageni kriteeriumidest mööda minnes laienemisprotsessile geostrateegiline mõõde, samas kui mistahes laienemise suunad ja viisid peaks määrama Euroopa riikide strateegilised huvid. Lisaks kasutatakse laienemisprotsessi, et nõuda institutsionaalseid reforme, mis kahjustavad liikmesriikide suveräänsust. Tõhususe suurendamise varjus nõutakse tegelikult, et demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi kaitset käsitlevate otsuste puhul kehtestataks seoses mitmeaastase finantsraamistiku, sanktsioonide, ELiga liitumisläbirääkimiste alustamise, või rahvusvaheliste lepinguläbirääkimiste alustamise ja lõpetamisega nõukogus kvalifitseeritud häälteenamus. Lisaks toetab raport uute ELi omavahendite loomist. Seetõttu ei ole meil võimalik toetada seda teksti, millel ei ole mingit seost aluslepingute sätetega ja mis avalikult kahjustab liikmesriikide suveräänsust ja huve.

SELETUSKIRI

Raportis esitatakse parlamendi seisukoht reformide ja laienenud ELi tulevase toimimise kohta.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT RAPORTÖÖRID SAID SISENDMATERJALI**

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitavad raportöörid Petras Auštrevičius ja Pedro Silva Pereira, et nad said raporti koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
DG NEAR
Spanish presidency of the Council of the European Union
Permanent Representations of several EU Member States to the EU
Permanent Delegation of Türkiye to the EU

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutavad ainuisikuliselt raportöörid.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus Istungil teada andmise kuupäev	12.7.2023						
Vastuvõtmise kuupäev	23.1.2024						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">56</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">20</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> </table>	+:	56	-:	20	0:	6
+:	56						
-:	20						
0:	6						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Gabriele Bischoff, Krzysztof Brejza, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Charles Goerens, Sandro Gozi, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Brice Hortefeux, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Max Orville, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Antonio Maria Rinaldi, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, László Trócsányi, Loránt Vincze, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Rainer Wieland, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Attila Ara-Kovács, Adam Bielan, Özlem Demirel, Pascal Durand, Cyrus Engerer, Christophe Grudler, Arba Kokalari, Georgios Kyrtos, Katrin Langensiepen, Gilles Lebreton, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Alin Mituța, Niklas Nienaaß, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Theresa Bielowski, José Manuel Fernandes						

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

56	+
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Krzysztof Brejza, Salvatore De Meo, José Manuel Fernandes, Michael Gahler, Arba Kokalari, Andrius Kubilius, David McAllister, Christian Sagartz, Sven Simon, Loránt Vincze, Rainer Wieland, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský
Renew	Petras Auštrevičius, Charles Goerens, Sandro Gozi, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Alin Mituța, Javier Nart, Max Orville
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Cyrus Engerer, Jonás Fernández, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Pedro Silva Pereira
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Gwendoline Delbos-Corfield, Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Niklas Nienaa, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

20	-
ECR	Adam Bielan, Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Gilles Lebreton, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis, László Trócsányi
PPE	Sunčana Glavak, Brice Hortefeux, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Francisco José Millán Mon, Željana Zovko
The Left	Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Mick Wallace

6	0
ID	Antonio Maria Rinaldi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Ana Collado Jiménez, Antonio López-Istúriz White, Vangelis Meimarakis
The Left	Helmut Scholz

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu